

относительно управления виртуальным предприятием во всех важных сферах его деятельности [3].

Студенты, управляя такими бизнес-процессами, как «Логистика», «Производство», «Маркетинг» и «Финансы», формируют навыки, направленные на анализ и оценку деятельности, результативности предприятия, отдельных бизнес-процессов с использованием математических методов и моделей.

Так как эта игра принадлежит к разряду коллективных, то есть студенты играют друг против друга, существует возможность получения опыта командной работы.

Деловые игры, даже при всех ограничениях имитационного подхода, позволяют достичь очень важных результатов в области профессиональной подготовки: применить и проверить теоретические знания на практике, отработать управленческие навыки.

Каждая из представленных выше компьютерных деловых игр имеет свои достоинства и нацелена на получение конкретных компетенций. Так, «Бизнес-курс: Корпорация» очень удобна для самостоятельного освоения и получения управленческих навыков. А тренинговая деловая игра «SIGAM» — развивает навыки целевой обработки информации, формирования и анализа данных, а также работы в команде.

Литература

1. Компьютерная деловая игра [Электронный ресурс] // Официальный сайт Википедия. — Режим доступа: <http://ru.wikipedia.org/wiki/>
2. Компьютерная деловая игра «БИЗНЕС-КУРС: Корпорация» [Электронный ресурс] // Официальный сайт компании «Высшие компьютерные курсы бизнеса». — Режим доступа: <http://www.vkbb.ru>
3. Банщикова П. Г. Управління бізнес-процесами підприємства. Комплексний тренінг : навч. посіб. / П. Г. Банщикова, В. М. Гордієнко, О. О. Кизенко, Г. С. Скитьова. — К. : КНЕУ, 2010. — 283 с.

Г. С. Поліщук,

ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» (м. Київ)

ПЕРЕДУМОВИ УСПІШНОГО ЗАСТОСУВАННЯ KEYCІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІН МАГІСТЕРСЬКОГО ЦИКЛУ

На сучасному етапі розвитку вітчизняної освіти перед вищими навчальними закладами постає нагальне питання щодо вибору найефективніших методів і технологій навчання студентів, які не

лише надаватимуть теоретичну базу знань, а й розвиватимуть інші не менш важливі навички та компетенції студента, такі як: ораторське мистецтво, креативність, аналітичне і системне мислення, уважність до деталей, навички прийняття рішень, уміння співпрацювати та ін.

Мета дослідження полягає у чіткому окресленні передумов для успішного застосування кейсів у навчальній програмі студентів магістерського циклу, визначенні різних способів застосування цієї методології і виявленні доцільності її використання на практиці.

Використання кейсів у навчальній програмі студентів магістерського циклу є одним із найдієвіших інструментів, що сприяє розвитку логічного мислення, адже сутність кейсу полягає у тому, що в ньому моделюється певна життєва ситуація, зрозуміла до найменших подробиць, однак, за своєю конструкцією не формулює конкретної проблеми для вирішення, що в свою чергу потребує від студента проведення детального аналізу ситуації. З огляду на це, стає зрозумілим той факт, що студент для вирішення подібного завдання повинен застосовувати комплексний підхід і бути обізнаним у різних сферах діяльності.

Методика роботи з кейсом включає чотири етапи [1, с. 62]:

— *Представлення ситуації.* Перш за все студенти повинні ознайомитися зі змістом кейса та виявити наявність певної ключової проблематики, до якої зводяться всі факти, події та учасники. Саме на цьому етапі від студента вимагається максимальна уважність до деталей.

— *Варіанти вирішення проблеми.* Розглянута ситуація не має єдиного вірного рішення і причиною виникнення проблеми можуть бути різні фактори впливу, тому на цьому етапі у студента виникає кілька альтернативних варіантів покращення ситуації. Для вибору найвірогідніших шляхів вирішення проблеми, необхідно детально дослідити проблемну симптоматику кейсу і виявити причинно-наслідкові зв'язки.

— *Вибір оптимального варіанта.* Для вибору найбільш оптимального варіанта, кожний учасник обговорення має виявити свої творчі здібності щодо пошуку вірного рішення при розробці різних сценаріїв розвитку подій. Пробуючи свої індивідуальні можливості, студенти формулюють гіпотези, розробляють рішення і вибирають, на їхню думку, найкращий варіант.

— *Обговорення результатів.* Не менш важливим є етап обговорення результатів роботи над кейсом, адже кожен студент повинен оцінити свої сили і при потребі усвідомити причину поми-

лковості початкового рішення для врахування цього досвіду у майбутньому.

Виконання кейсів може бути як індивідуальним завданням, так і груповим, проте, як показує практика, більш доцільним є другий варіант. В індивідуальній роботі студент розглядає ситуацію з однієї точки зору, тоді як у групі можливе виявлення протилежної думки, внаслідок чого розгортається дискусія і студенти починають більш детально вивчати поданий матеріал. В кінцевому результаті так і виявляється справжня істина.

Для групового виконання кейсу формуються міні-групи по 4–6 осіб у кожній. Проте, дуже часто викладачі не контролюють цей процес, у зв'язку з чим студенти формують міні-групи з тими, з ким товаришують і з ким уже звикли співпрацювати. Звичайно це значно полегшує їхню роботу, що є позитивним фактором з однієї сторони, з іншого боку, у реальному житті не завжди доводиться працювати з тими, з ким це зручно. Тому викладачам у першу чергу варто провести розподіл студентів у випадковому порядку.

Після цього уже сформовані міні-групи починають роботу над кейсом. У практиці, зазвичай, викладачами використовується два підходи. В першому випадку студенти уже на семінарі ознайомлюються зі змістом кейсу та починають обговорення своїх думок. За таких умов студент не має багато часу на підготовку, що сприяє отриманню навичок роботи у обмежених часових рамках.

У другому випадку процес ознайомлення, обговорення та вибору альтернатив вирішення генеральної проблеми виноситься за межі семінару як домашнє завдання. На відміну від попереднього варіанту, студенти уже мають достатньо часу на підготовку, внаслідок чого можуть ґрунтовніше продумати свій виступ і підготувати наочні матеріали. В такому випадку викладач звертає увагу не лише на рішення, яке пропонує міні-група, а й на скоординованість дій команди та вміння презентувати свої пропозиції.

Отже, аналіз кейсів — це ефективний інструмент навчання майбутніх фахівців, який не лише сприяє швидкому засвоєнню теоретичного матеріалу та узагальненню всіх наявних знань, а й формуванню нових психологічних якостей його особистості.

Література

1. Ковальова С. М. Загальна тенденція використання кейс-методу у підготовці майбутніх учителів в Україні / С. М. Ковальова, А. В. Чирва. // Педагогічна наука. — 2010. — № 54. — С. 60—62.

2. Бобрицька В. І. Педагогічні умови застосування технології «case-study» у вищих навчальних закладах Великої Британії / В. І. Бобрицька // Вісник: Педагогічні науки. — 2012. — № 15. — С. 11—16.

Є. В. Прохорова,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана» (м. Київ)

ВИКОРИСТАННЯ АНАЛІЗУ КЕЙСІВ ПРИ ОПАНУВАННІ ДИСЦИПЛІН «СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА» ТА «УПРАВЛІННЯ СТРАТЕГІЧНИМИ ЗМІНАМИ НА ПІДПРИЄМСТВІ»

Дисципліни «Стратегія підприємства» та «Управління стратегічними змінами на підприємстві», які вивчаються студентами за напрямом підготовки «Економіка підприємства» на бакалаврському та магістерському рівнях, мають передусім практичну, прикладну спрямованість. Для прийняття управлінських рішень необхідне узагальнення знань, отриманих студентами при вивченні дисциплін загальнооекономічних і фахового спрямування. Методичні розробки та методи аналізу, напрацьовані провідними фахівцями зі стратегічного управління, ґрунтуються на досвіді функціонування діючих підприємств. Тому практичні заняття із цих дисциплін проводяться переважно з використанням аналізу кейсів.

Тренінг при аналізі кейсів відбувається таким чином:

- 1) студенти працюють у невеликих групах (5—6 осіб);
- 2) загальне завдання для групи розподіляється між членами команди, кожен виконує свою частину роботи, після чого результати індивідуальної роботи об'єднуються і робляться висновки на основі різностороннього розгляду та аналізу проблеми;
- 3) група презентує результати роботи та захищає свою позицію під час загальної дискусії.

Для студентів магістерської підготовки тренінг має своє продовження: за алгоритмом аналізу, відпрацьованим на практичному занятті, кожен студент виконує аналітичне завдання на матеріалах підприємства — бази практики. Таким чином стирається межа між навчальним кейсом і практикою роботи вітчизняних підприємств.

Використання кейсів для аналізу та прийняття управлінських рішень має певні обмеження, на які звертав увагу, зокрема, Генрі Мінцберг [1]: кейс є обмеженим за обсягом і змістом; деякі виробничі та управлінські проблеми неможливо «відчути» та оцінити